

Tõstamaa jüriöö jooks 2013

lk 18

TÄNA LEHES:

Juhtkiri lk 2

Valla 2013 aasta eelarvest lk 2-3

Vallavolikogu tegemised lk 4

Manija sai teemaplaneeringu lk 5

Hooletus ees, tuletõrjuja taga lk 6

Teateid tervisekeskusest lk 7

Rahvamaja juubeldas lk 9

Musikaalne mõisaproua mitmes mõisas lk 10-11

Tõstamaal kuulutati taas kevade algust lauluga lk 10

Vanad asjad said uue võimaluse lk 11

Noortevolikogu asus ennast koolitama lk 12

Kevade tulek lasteaias lk 13

Igäüks võib seda teha! lk 15

Pea ees Indiasse tudeerima II lk 16

Külakoosolekud 2013 tulemas

Tõstamaa vallavalitsus korraldab traditsioonilised piirkondlikud külakoosolekud:

TÕHELA RAHVAMAJAS,
teisipäeval, 7. mail kell 18

Tõhela, Männikuste, Kiraste, Alu külad

POOTSI KESKUSES,
kolmapäeval, 8. mail kell 18

Pootsi, Lao, Peerni, Kõpu külad

SELISTE KÜLATOAS,
neljapäeval, 9. mail kell 18

Seliste ja Päraküla külad

**KAVARU KÜLAKESKUS-
PAADISADAMAS,**

reedel, 10. mail kell 18

Kavaru küla

KASTNA RAHVAMAJAS,
esmaspäeval, 13. mail kell

18 Kastna rahvamajas Kastna, Ranniku, Rammuka külad

TÕSTAMAA RAHVAMAJAS,
teisipäeval, 14. mail kell 18

Tõstamaa alevik, Värati, Ermistu, Lõuka, Tõlli külad

Tutvustame omavalitsuse selle aasta tegemisi, arutame külaelu probleeme ja nende lahendamise võimalusi, vajadusel valime külavanemad. Osalevad volikogu ja vallavalitsuse liikmed.

Tule osalema !

JUHTKIRI

▣ Paar õhtut tagasi, keset ööd, lugesin võrgust ühe vana sõbra kurtmist, tahaks sõpradega mõnusalt juttu puhuda, nõnda kui vanasti, silmast silma kella vaatamata. Mäletan neid aastatetaguseid jutuvestmisi moosisaiad peos ja piimavuntsid nina all. Enamasti oli nalja ja lusti nabani, teinekord rääkisime hoopis tõsisest asjadest. Olime noored.

Nüüd hulgume öösiti võrgus, et oma urgudest korraks kombitsad välja ajada ja info või suhtluskild kätte saada. Oleme nõ kursis. Tegelikult tahame me ju niiväga rääkida ja suhelda, vahel ka nutta sõbra õlal. Aga! Aeg on teinekord halastamatu ja ei küsi, kas olete oma juttudega valmis.

Rääkige oma isadega, kus iganes nad siis viibivad, rääkige emadega, sest ainult nemad teavad asju, millest kellelgi teisel aimugi ei ole. Vanaemad-vanaaisad mäletavad asju, aga kui teie nendelt neid ei kuule, ei olegi teie lastel midagi mäletada. Aeg saab alati otsa ootamatult. Väärtuslikud on inimesed teie ümber, kas aga suudaksite meenutada kaugete aegade taha külma ekraani ja arvutimarki.

Kohtuge ja andke kätt üle aastate vanadele sõpradele, keda elu kaugemale pillutanud. Otsige võrgustikest ja saage kokku, sest tunne mis valdab hetkel, kui kustutate telefonimälust igaveseks lähedase inimese numbri on piinavalt valus.

Rääkimine kuld vaikimine muld! **Ülle Tamm**

Tõstamaa valla 2013 aasta e

Volikogu kinnitas tänavuse valla eelarve mahuga on 1,44 milj. eurot. Sellega oleme 2007. aasta tasemel, jäädes senisest suurimast eelarvest aastal 2008 maha 14 %.

Ühelt poolt võime öelda, et sellest summast ei piisa kõigi kohustuste täitmiseks, teiselt poolt võime rõõmustada, et tänavune eelarve on eelmise omast 12 % suurem. Nagu alati, tehti eelarve koostamise käigus palju ettepanekuid, kuhu võiks rohkem kulutada kuid on selge, et peame olemasolevaga toime tulema.

Täita tuleb seadustega pandud kohustused, sihtotstarbelisi eraldisi saab kasutada vaid ettenähtud otstarbeks ja seega on summa, mille kasutamise üle on volikogul vabadus otsustada, alla 10% eelarvest. Küll aga saab korraldada sihtotstarbeliste vahendite võimalikult efektiivset kasutamist.

Teenuste osakaal vaid 3% näitab, et omavalitsus osutab teenuseid suhteliselt odavalt.

TULUDEST moodustavad eraldised riigilt 50%, tulumaks 39%, maamaks 6%, teenuste osutamine 3% ja muud tulud 2%.

Eraldised riigilt moodustavad tasandus- ja toetusfond. Tasandusfond on sisuliselt regionaaltoetus, millega püütakse tagada kindla valemipõhjal elanikepõhiselt miinimumtulubaas.

Toetusfondi moodustavad

hariduskulude-, õpilaskodu-, koolitoidu-, toimetuleku-, sotsiaalteenuste korraldamise ja arendamise ning maamaksu toetus. Neid vahendeid on võimalik kasutada kindlate reeglite kohaselt.

Füüsilise isiku tulumaks puhul rõõmustab, et see on jõudnud nii kogusummalt kui maksumaksjate arvult peaaegu rekordilise 2008. aasta tasemele ja seda vaatamata elanike arvu mõningasele vähenemisele.

Maamaksu summa langes mullusega võrreldes 3% ja see tähendab, et vaatamata mõne partei lubadusele kodualuse maamaksu vabastus omavalitsustele kompenseerida, tuli maksusoodustus Tõstamaal siiski osaliselt ka omavalitsuse eelarvest.

Teenuste osakaal vaid 3% näitab, et omavalitsus osutab teenuseid suhteliselt odavalt (üürid, ruumide kasutus, haridusasutuste ja kultuuriasutuste teenused, transporditeenused, piletid jne.).

KULUDEST moodustavad valitsemiskulud 12%, hariduskulud 46%, kultuurikulud 7%, sotsiaalkulud 7%, vallamajanduse kulud 13%, toetused 1% ja investeeringud 14%.

2009. aastal olime sunnitud vähendama vallavalitsuse ja vallaasutuste töötajate palku 15%, (v.a. kool ja lasteaed). Kuna meie edukuse aluseks on inimesed, on heameel, et selle aasta eelarvega saame palgad taastada, vaadates muidugi eelnevalt üle ka tööpanused. Palkade vähendamine oli pehmelt öeldes probleemne

tegevus ja tänusõnad kõigile, kes suutsid sellesse mõistvalt suhtuda.

Valitsemiskulu moodustavad volikogu ja vallavalitsuse kulud, laenude intressid ja reservfond.

Suudame tagada lasteaiakoha kõigile soovijatele ja hoida lasteaiatasu suhteliselt madalal, tasuta koolitoidu saavad ka keskkooliõpilased.

Hariduse kulud on keskkooli (kool, õpetajad, õpilaskodu, köök), lasteaia, hariduse majanduse, õpilastranspordi (oma õpilasiinid, sõit maakondlikel liinidel) kulud ja ülekanded teistele omavalitsustele seal õppivate meie õpilaste (koht a 73€ kuus) ja huvihariduse eest. Meie õpilasi on teiste omavalitsuste haridusasutustes 13 (neist 6 täiskasvanute gümnaasiumis) ja teiste omavalitsuste õpilasi meil 42.

Selline positiivne suhe on maakoolis üsna ebatavaline. Suudame tagada lasteaiakoha kõigile soovijatele ja hoida lasteaiatasu suhteliselt madalal, tasuta koolitoidu saavad ka keskkooliõpilased, õpilaskodu on tasuta, õpilastel on lisaks võimalik läbida turismi- ja ettevõtluskoolitus ja saada autojuhiloa, huvitegevus on tasuta. Rõõmustab, et riigi poolt eraldatud vahenditega tõsteti õpetajate palka 11%.

Kultuuri kulud koosnevad Tõstamaa rahvamaja, Tõsta-

TOIMETUS

Toimetaja: Ülle Tamm tel 505 5340, küljendaja: Pille Paalam, Internet: www.tostamaa.ee Saatke meile oma jutte ja fotosid aadressil leht@tostamaa.ee

Levi: Tõstamaa PMÜ kauplus, Teeristi pood, Seliste Jaani pood, Pootsi pood, Tõstamaa bensiinijaam.

Trükkikoda: Hansaprint

Tiraaž: 450 tk

Veel arvest

Raamatupidaja
Karin Randmäe:

"Raha ei ole".

Vallavanem
Toomas Rõhu:

"Meil on tervelt
1,44 milj. eurot"

maa ja Pootsi raamatukogude, Tõhela rahvamaja/raamatukogu, spordi, trükiste ja kultuuriürituste kuludest ning noortekeskuse ja käsitöökeskuse kuludest. Erinevalt linnadest on meil ringides osalemine tasuta või sümboolse tasu eest. Lisaks kuuluvad vallale Tõhela päevakeskus, Kastna rahvamaja, Seliste külatuba, Pootsi keskus, Kavaru küla keskus ja Manija saarekeskus, kus tegevust korraldavad MTÜ-d ja külaseltsid.

Rõõmustavad suurenenud teede hooldamise vahendid, kuigi see moodustab vaid 50% majanduskriisi eelsest.

Sotsiaalkuludeks on valla sotsiaaltoetused (sünnitoetus 300€, I klassi mineja toetus 100€, jõulupakid, lastekodumaksud, kriisiabi), toimetulekutoetused, puuetega inimeste toetused, sotsiaalkortrite kulud ning SA Tõstamaa Hooldekodule makstav oma valla hoolealuse toetus.

Majanduskulud on Tõstamaa, Kastna, Kõpu, Seliste ja Tõhela kalmistute ja vallateede korrashoid, tänavavalgustus, Manija liinipaadi ja hõlju-

ki, jäätme punkti, haljastuse ja keskkonnakulud (s.h. hajastustuse veeprogramm). Rõõmustavad suurenenud teede hooldamise vahendid. Kuigi see moodustab vaid 50% majanduskriisi eelsest, saame tänava siiski lisaks lumetõrjetele ja greiderdamisele hädapärastesse kohtadesse kruusa vedada ja teha vajalikud asfaldipindamised.

Investeeringustegevus (14,8%) sisaldab investeeringuteks võetud laenu tagasimakseid ja teostatavate projektide omaosalusi. Nendeks on Värati paadisadama korrastamisprojekti oma-osalus (Leader projekt), Tõstamaa rahvamaja remondi lõpetamine ja ventilatsioonisüsteem (Hasart), suveteatri etendus (Kultuurkapitali toetus), Kõpu kiriku katuse remondiprojekt, mis võimaldab kogudusel taotleda raha katuseremondiks kirikute remondifondist, Manija muuseumikuuri omafinantseeringu katmine, Manija sadamakuuri täiusamine ja ATV ost (saarte programm), Tõstamaa kooli riietusruumide ja mõisasau-na remont ning Kastna rahvamaja korrastusprojekti (Leader) omaosaluse katmine.

Toetused eraldatakse tervisekeskusele, Pärnu Lahe Partnerluskogule, Liivi Lahe

Kalandanduskogule ja Pärnumaa Omavalitsuste Liidule.

Tervisekeskuse toetus tähendab perearsti ja apteegi kommunaalkulude katmist.

Pärnu Lahe Partnerluskogu on 10 valla koostööorganisatsioon, mille kaudu toimub ka Leader meetme toetuste eraldamine. Tõstamaa ettevõtjad ja mittetulundus-ühingud on olnud aktiivsed ja lõppeval esimesel perioodil oleme olnud Partnerluskogu kõige rohkem toetusi saanud vald (rahastatud 64 projekti).

Liivi Lahe Kalanduskogu ühendab mereäärseid valdu ja tegeleb kalurite ühistegevuse ja Leader meetme merenduslaste toetuste eraldamisega. Suurimaks projektiks on seni olnud Lao kalasadama rekonstrueerimine.

Pärnumaa omavalitsuste liit on Pärnumaa omavalitsuste koostööorganisatsioon. Selle kaudu osaletakse maakondlikel ühisüritustel (laulupeod, õpilasüritused, rahvakultuur jne.) Pärnumaa Spordiliidu ja Koolispordiliidu, SA Pärnumaa Turism, Pärnumaa Ettevõtluskeskuse, Jõulumäe tervisekeskuse ja Loomade varjupaiga, et meie valla inimestel on võimalik kasutada nende asutuste teenuseid. Kui küsitakse näiteks, kas vald tegeleb ettevõtluse arendamisega, siis tegeleme sellega läbi Pärnumaa Ettevõtluskeskuse, kuhu ettevõtjad saavad pöörduda ja kus on olemas erinevate alade spetsialistid.

Vallaelarvega on võimalik detailsemalt tutvuda valla kodulehel. Meie vallas pakutavaid teenuseid ja nende hindu on teiste valdadega võimalik võrrelda veebilehel www.kodupilt.ee

Karin Randmäe,
Toomas Rõhu

DETAILPLANEERINGUD

Kanistu detailplaneeringu avalik väljapanek

□ Tõstamaa vallavalitsus võttis 17.04.2013 korraldusega nr 859 vastu Kanistu detailplaneeringu.

Planeeringu avalik väljapanek toimub 13.05.2013 - 24.05.2013.

Planeeringu avalik arutelu toimub 27.05.2013 kell 11.00 Tõstamaa vallamajas Sadama tee 2 Tõstamaa alevikus.

Detailplaneeringuga on hõlmatud Värati külas asuvad Kanistu katastriüksused nr 82602:004:0220; 82602:004:0221 ja 82602:004:0222. Katastriüksusest 82602:004:0220 on planeeritud rajada kaks elamumaa sihtotstarbega krunti.

Mõlemale kavandatud krundile on planeeritud rajada üks kuni 8 meetri kõrgune viilkatusega elamu koos 6 meetri kõrguse kõrvalhoonega.

Veevarustus ja reoveekäitlus on kavandatud lahendada krundisisiselt. Juurdepääs kinnistule on planeeritud Kalli-Tõstamaa-Värati maanteelt ja üle Kanistu katastriüksuse nr 82602:004:0219.

Köössa-Kadri maaüksuse detailplaneeringu algatamine

□ Tõstamaa Vallavolikogu 08.02.2013 korraldusega nr 93 algatas Tõstamaa vallas Männikuste külas asuva Köössa-Kadri maaüksuse detailplaneeringu.

Detailplaneeringu eesmärk on olemasoleva puhkeküla arendamine.

Planeeringuga on hõlmatud terve Köössa-Kadri kinnistu kogupindalaga 1,455 hektarit.

VALLAVOLIKOGU ISTUNGIL 28.03.2013

□ Kuulati vallavanema infot lähiajal toimunust.

SA Tõstamaa hooldekodu senine juhataja Merike Tuulmees lahkus 1. aprillist omal soovil juhataja ametikohalt. Vallavalitsus tunnustas tehtud tööd tänukirjaga. Uue juhataja konkursile laekus kuus avaldust. Nõukogu valis juhatajaks senise sotsiaaltöötaja Enda Väli, kes esialgu jätkab ka sotsiaaltöötaja ülesannetes, edaspidi on kavas kuulutada sotsiaalnõuniku kohale konkurss.

Ka sel aastal toimuvad Tõstamaa suveteatri etendused. Arvestades nõudlust, mängitakse juulis taas etendust „Surm, sünd ja laulatus“. Selle etenduse ühe peaosatäitjana oli Laine Mägi Eesti aasta parima naisnäitleja tiitli nominent. 4. augustil esietendub rahvamajas uus näidend „Vanameeste suvi“.

Korraldamiseks on saadud

toetus Eesti Kultuurkapitalilt. Mõte oli koos etendusega tutvustada külastajatele ka kohalikku rannaelu, kalurite tegemisi, mereturismi võimalusi ja pakkuda teatrikohvikus kohalikke kalatoite. Selle korraldamiseks esitasime projekti Liivi Lahe Kalanduskogu turismi-meetmesse kuid idee ei pälvinud toetust.

Vallavalitsuse ja Apotheka apteegiketi koostöös avati 11. aprillil tervisekeskuse ruumides apteek, mis töötab esialgu ühel päeval nädalas, piisava nõudlus korral lisandub teine päev. Arvestades, et Tõstamaa on olnud apteegita alates 2008. aastast ja külakoosolekutel tõstatatud see kui üks suuri probleeme, on ühel päeval avatud apteek kindlasti parem kui mitte midagi.

Taas on teravamalt tõstatatud haldusreformi teema. Maavanem on seisukohal, et

Pärnumaa peaks olema üks vald. Koos Vändra, Saarde ja Halinga valla juhtidega on Tõstamaa vallajuhtid saatnud regionaalministrile pöördumise, milles leiame, et lisaks Pärnule võiks maakonnas olla veel eelpoolnimetatud neli tõmbekeskust.

Tõstamaal näeme eeskätt liitumist Varblaga aga ühesuguses majandusruumis asumise tõttu ehk ka Kihnuga.

□ Valla 2012. majandusaasta aruande auditeerimiseks valis volikogu audiitoriks Allika Audiitor OÜ

□ Kehtestati Manija saare teemaplaneering. Teemaplaneeringu koostamine osutus vajalikuks kui 2008. aastal valla üldplaneeringu kehtestamise osa Manija elanikke ei nõustunud selles osade Manija saare kohta toodud seisukohtadega.

Seletuskirja kohaselt oli pla-

neeringu eesmärk tagada saarel traditsiooniline elulaad, mis on sätestatud UNESCO vaimse ja suulise kultuuripärandi kaitse põhimõtete programmdokumendis, mis hõlmab kultuuri eksisteerimiseks vajalikku alustegevust nii Kihnu, kui Manija saarel. Planeeringu koostajaks oli firma Hendrikson&Co ja planeering koostati kehtivat seadusandlust, võimalusi ja Manija elanike soove arvestades. Planeering on avalikustatud valla kodulehel www.tostamaa.ee ja elektroonilises Riigi Teatajas.

□ Kinnitati Tõstamaa vallavalitsuse ametnike ja teenistujate palgajuhend, millega määratakse kindlaks valla ametiasutuse teenistujate töö tasustamise korraldus, tingimused ja tasu maksmise põhimõtted.

Määrus on avalikustatud elektroonilises Riigi Teatajas.

Eve Sahtel,
vallasekretär

Aastad ei ole vennad

Kevad on käes, päike käib järjest kõrgemalt ning paras aeg on teha tagasivaade kolme kuu sündmustele Tõstamaa vallas.

Käesoleva aasta kolme kuu jooksul on Tõstamaa valla territooriumil registreeritud 28 väärtegu.

Kahjuks kõrvaldati liiklusest kaheksa isikut. Neljal juhul puudus vastava kategooria mootorsõiduki juhtimise õigus ning neljal mootorsõidukijuhil tuvastati alkoholi piirmäära ületamine ehk nende puhul oli tegemist nn roolijoodikutega.

Registreeritud väärtegudest kümme panid toime alaealised. Kaheksal korral rikuti

alaealiste poolt tubakaseadust ja kahel korral eirati avaliku korra nõudeid.

Kolme kuu jooksul registreeriti ka kuus kuritegu. Enamik kuritegusid on toime pandud omandi ja selle puutumatuses suhtes.

Kahjuks peab tõdema, et ka kuritegude puhul tuleb rääkida mootorsõiduki juhtimisest joobeseisundis.

Positiivne on see, et kolme kuriteo puhul on isikud juba kindlaks tehtud.

Eelmise aasta samal perioodil registreeriti Tõstamaa vallas viis kuritegu ja 15 väärtegu. Enim registreeriti varavastaseid kuritegusid. Kahe kuriteo puhul on teo toime pannud isik kindlaks tehtud.

Alaealised panid toime kuus

väärtegu, rikkudes tubaka- ja alkoholiseadust. Ülejäänud üheksa väärtego puhul andsid tooni erinevad liiklusrikkumised. Lubadeta ja alkoholijoo- bes juhte ei tabatud.

Loodan, et järgnevatel kuudel väheneb juhtimisõiguse ja alkoholi tarvitatud juhtide arv. Selleks saate ka teie oma panuse anda.

Kui te ei saa või ei suuda takistada alkoholijoo- bes või lubadeta isiku istumist rooli, siis ärge tehke nägu nagu poleks midagi juhtunud.

Teavita kohe politseid telefonil 110, siis oled omalt poolt teinud kõik, et muuta liiklus teedel ohutumaks.

Politsei teavitamine pole kaebamine, vaid võimaliku tragöödia ärahoidmine. Samuti taga-

takse teataja anonüümsus.

Kõne ajal jää rahulikuks ja vasta võimalikele lisaküsimustele ning ära lõpeta kõnet enne, kui selleks luba antakse.

Enne politseisse helistamist jäta meelde või kirjuta üles:

- ♦ kes sõitis (lubadeta või joobes juht, juhi nimi)
- ♦ millega sõitis (sõiduki number, -mark, värv)
- ♦ kus sõitis (vald, küla, tee nimi)
- ♦ kuhu/mis suunas (kas kellegi juurde, tee või küla suunas)

Ilusat kevadet soovides ja koostööle lootma jäädes

Signe Laasi,
piirkonnapolitseik

Manija saare teemaplaneeringu kehtestamine

Tõstamaa Vallavolikogu kehtestas 28.03.2013 määrusega nr 42 Manija saare teemaplaneeringu.

Teemaplaneeringu koostamise vajadus tõusis ülesse juba 2007. aastal, kui koostati Tõstamaa valla üldplaneeringut. Sellel ajal ei olnud grupp Manija saare elanikke rahul osade üldplaneeringus toodud Manija saart käsitlevate küsimustega.

Sellest tingituna algatas Tõstamaa Vallavolikogu 18.02.2011 teemaplaneeringu koostamise. Kuna sellise planeeringu koostamine on küllaltki kulukas, taotles Tõstamaa vald selleks EASi Kihnu Regionaalprogrammist toetust.

Planeeringu koostaja leiti avaliku hanke tulemusena ja selleks osutus Hendrikson&Ko OÜ. Planeeringu koostamise kogumaksumuseks kujunes 9586,75 eurot.

Teemaplaneering sai algatatud eesmärgil kujundada Manija saare ruumilise arengu põhimõtted, tagades võimalikult paljude saare elanike ja maaomanike vajadusi ning huvisid arvestavaid tingimused tasakaalustatud arenguks, loodushoiuks, maade kasutamiseks ja ehitamiseks.

Teemaplaneeringu laiem eesmärk on tagada saarel traditsiooniline elulaad, mis on sätestatud UNESCO vaimse ja suulise kultuuripärandi kaitse põhimõtete programm-dokumendis, mis hõlmab kultuuri eksisteerimiseks vajaliku alustegevust nii Kihnu kui Manija saarel.

Teemaplaneeringu koostamine ja lahenduse väljatöötamine toimus erinevate huvigruppide koostöös, kuhu kaa-

sati Manija saare elanikud ja maaomanikud ning ametkondade ja võrguettevõtete esindajad.

Manija elanike seas viidi läbi küsitlus nende soovide ja kitsaskohtade väljaselgitamiseks, samuti valmisolekuks säilitada ja edasi anda traditsioonilist, Kihnu kultuurile omast eluviisi.

Läbiviidud küsitluse käigus toodi välja kolme kõige suurema probleemina halb elektrivarustus, probleemid veevarustusega ja looduskaitseks piirangud (sh ehituskeeluvöönd).

Üks tähtsamaid teemaplaneeringu küsimusi, mis puudutab ka eelpool toodud probleeme, oli ehituskeeluvööndi vähendamine. Kuna praktiliselt kogu Manija saar asub ehituskeeluvööndis on seal uute ehitiste rajamine enamasti keelatud.

Selleks, et võimaldada ajalooliste talude juurde hoonete ehitamist, taotles Tõstamaa vallavalitsus teemaplaneeringu alusel Keskkonnaametilt ehituskeeluvööndi vähendamist. Et soodustada karjatamist, taotleti ehituskeeluvööndi vähendamist ka loomade varjualuste rajamiseks, mille asukohad olid märgitud planeeringu kaardil.

Samuti taotleti ehituskeeluvööndi vähendamist saart läbi-va tee kaitsevööndi ulatuses, et võimaldada elektriliinide ja talusid ühendavate ühiste veetrasside rajamist.

Koostöös võrguettevõtte esindajatega pandi paika elektriliinide ja alajaamade asukohad. Planeeringu kohaselt on kavandatud talusid varustavad õhuliinid asendada maakaabliga, tänu millele muutub saare ilme natukene kaunimaks.

Lisaks eelpool toodud tee-

madele käsitleb Manija saare teemaplaneering muuhulgas puhkekohtasid, arhitektuuri, karjatamist, linnuvaatlustor- ne, veevarustust, poollooduslikke kooslusi, väärtusliku maastiku temaatikat, haljastust jms.

Planeering annab suuniseid ja soovitusi Manija saare pärandkultuurimaastiku säilimiseks ja taastamiseks ning loodushoiuks.

Loodetavasti see inimeste soovide kohaselt koostatud planeering täidab oma eesmärgi ja aitab kaasa traditsioonilise eluviisi jätkumisele Manija saarel.

Alo Tomson,
arendus- ja keskkonnanõunik

Politsei saab aidata

□ Inimestel on muresid ja probleeme, mida ei suudeta tihipeale ise lahendada.

Seetõttu soovingi rahvaga kokku saada ja üheskoos leida probleemidele parim lahendus, vajadusel konsulteerides kolleegide või vasta-va ala spetsialistidega.

Tõstamaa valla piirkonnapolitseinikuna on mul plaanis kohtuda valla seltside ja seltsingute liikmetega, samuti eri piirkondade elanikega.

Palun andke teada, millal ja kus minuga kohtuda soovite.

Võimalusel saatke Teid huvitavad küsimused minu e-mailile signe.laasi@politsei.ee

Signe Laasi,
piirkonnapolitseinik

Swedbank

Pangabuss

Kõik oma rahaasjad saate korda ajada Pangabussis!

Pangabussi peatused:

Tõstamaa
rahvamaja juures
kell 9.00–10.30
Varbla
rahvamaja juures
kell 11.30–12.30

II kvartalis
4. ja 18. aprillil
9. ja 23. mail
6. ja 20. juunil

Bussist saate nõu pangateenuste kohta, tellida ja kätte pangakaardi, makseautomaadist oma kontole sularaha kanda ja välja võtta, teha arvuti abil makseid, avada hoiuseid ja sõlmida muid lepinguid.

Tutvuge Pangabussi sõiduplaani ning finantsteenuste tingimustega aadressil www.swedbank.ee. Lisainfot Pangabussi teenuste, kellaegade ja peatuste kohta saate 24h telefonilt 6 310 310.

Hooletus ees, tuletõrjuja taga

Kätte on jõudnud kevad, mis on töökas aeg nii aiapidajatele kui ka tuletõrjujatele, seega pole üleliigne tuletegitajatele põhitõdesid korrata.

Igale endast lugupidavale inimesele ei tohiks enam üllatuseks olla tõsiasi, et kuluheina ja roostiku põletamine on keelatud. Arvestades, et kulu põletamise käigus võivad süttida metsad, see on maha põletatud hooneid ja seeläbi hukunud inimesi, on kahtlemata tegemist igati mõistliku keeluga.

Autojuhtidele tuletaks ikka ja jälle meelde, et suitsukoni kustutamiseks on igas autos olemas suitsutops. „Tänu“ suitsukonide autoaknast väljalennutajatele laiuvad kevadeti sõiduteede ääres mitte sinililleaasad vaid ärapõlenud kuluga mustad väljad.

Ka lõkkele kehtivad nõuded

Kulu süttib tihtipeale ka hooletult tehtud lõkkeasemest. Alla ühemeetrise läbimõõduga tule tegemisel peab lõkkekoht paiknema vähemalt kaheksa meetri kaugusel mis

tahes hoonest või põlevmaterjalide lahtisest hoiukohast, tuleohtlikul ajal vähemalt kümne meetri kaugusel metsast.

Üle ühemeetrise läbimõõduga tule tegemisel peab lõkkekoht paiknema vähemalt 15 meetri kaugusel mis tahes hoonest või põlevmaterjalide lahtisest hoiukohast, tuleohtlikul ajal vähemalt 20meetri kaugusel metsast.

Tuleohtliku aja alguse, lõpu ja piirkonna määrab Päästamet, teavitades avalikkust meedia vahendusel. Samuti on huvilistel võimalik jälgida tuleohtu indekseid EMHI kodulehelt <http://www.emhi.ee/>

Tuleohtu vältimiseks:

- ♦ puhasta lõkkekohta ümbruskülvast taimestikust
- ♦ ümbritse lõkkekoht pinnasevalli või kividega
- ♦ jälgi tuule suunda (et sädemed ei ohustaks lähedal paiknevaid hooneid) ja kiirust (puude oksad ei liigu tuule käes üldse või liiguvad vähesel määral)

Lõkkekohas peab olema käepärast tulekustutusvahend, lõkke tegija peab arvestama, et tulekustutusvahendiga tagatakse tule kustutamine ja selle leviku piiramine. Lõkkekohas

tuleb tagada pidev järelevalve, põlemisjäädudel tuleb lasta täielikult ära põleda, enne lahustumist vala lõkkekoht veega üle või kata liiva või mullaga. Kui tuli juhtub lõkkeasemest väljuma ja seda ei ole võimalik endal käepäraste vahenditega kustutada, tuleb helistada hädaabi numbrile 112.

Samas ei tohi tule taltsutamisel üle hinnata enda võimeid - kui tunned, et ei suuda ise tulele piiri panna, eemaldu ohutusse kaugusesse ja oota ära päästjad. Kindlasti on tuletõrjujatele suureks abiks, kui mõtled välja ja annad neile edasi teabe lähima tulekustutusvee ammutamise kohast.

Väligrilliga rõdul küpsetada ei tohi

Kuna grillseadmeid on väga erinevaid, tuleb nende ohutuks kasutamiseks lähtuda eelkõige tootjapoolsetest juhistest. Üldjuhul on kasutusjuhises määratletud, et tegemist on välistingimustes kasutamiseks mõeldud grillseadmega ja seda tuleb kasutada tasasel pinnal väljaspool siseruume.

Sõltuvalt grillseadme tüübist, on ohutusvahemaad hoonest hõõguvatel sütel töötava

grillseadme puhul vähemalt kaks meetrit ning lahtise leegi- ga küttepuid põletava seadme puhul vähemalt viis meetrit. Juhiks tähelepanu tõsiasi, et ohutusvahemaad tuleb hakata arvestama hoone välisseinast või -piirdest, rõdu on tinglikult hooneosa, seega ei tohi välistingimustesse mõeldud grillseadet rõdul kasutada.

Mõttekas on enne igasugust tule tegemist ohutusnõuete täpsustamiseks helistada päästeala infotelefonile 1524, sealt korraldatakse helistajale üle põhitõed.

Nagu igal kevadel, nii ka sel korral, teostab Lääne päästekeskus kontrollreide, ohjeldamiseks kulupõletamise keelu eirajaid ja hooletuid lõkketegijaid. Küttekoldevälise tule tegemise tuleohutusnõuete rikkumise eest karistatakse rahatraviga kuni 800 eurot.

Rahatraviga jutt võib lugejale tunduda küll hirmutavana, kuid eeldame, et enamik lõkketegijaid teeb neid vastavalt ohutusnõuetele, sel juhul tuleb trahvijutt võtta pigem teadmiseks.

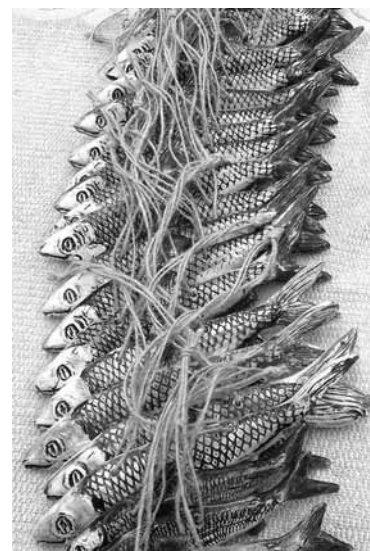
Tuleohutut kevadet!

Jaak Jaanso,

tuleohutuskontrolli büroo juhataja

Apteegi avamisel pakuti tervisenapsi ja doktor Madise küpsetatud leiba.

Tõstamaa käsitöököda valmistub suveks

Ajal, kui eesti rahvuskala jääkaane all mõnusat tukku lasi, voolisid usinad käsitöölised valmis hulgaliselt saviräimi, et kena kala aasta läbi rannarahva kodu kaunistaks.

Juba 18. mail saavad külastajad RäimeWestil endale hulgaliselt savist, suitsust ja merest läbikäinud räimi soetada.

Teateid Tõstamaa tervisekeskusest

Tervist Tõstamaa ja Varbla rahvas, meie sõbrad ja külalised!

Tõstamaal töötab taas apteek! 11.04.2013 täitus pat-sientide ja meedikute unistus ja nüüd on võimalik ametlikult osta ravimeid Tõstamaalt. Esialgu töötab Lõwi apteegi haruapteek **Tõstamaal neljapäeviti, kella 11-16**, proviisor Kärt Kambla sõidab Tõstamaale Pärnust. Apteek asub tervisekeskusega samades ruumides, aadressil Nooruse 1.

Püüame teha parimat koostööd. Pereõde ja perearst peavad iganädalaselt nimekirja ravimitest, mis peaksid patsiendi soovi korral jõudma neljapäevaks Tõstamaa apteeki. Teine võimalus - Lõwi apteegi telefon on 447 0116, sinna saab helistada kell 9-17 ja teatada oma soov saada ravim kätte Tõstamaalt. Alguse asi ja kõike ei pruugi olla kohapeal.

Apteeki helistades peaks käepärast olema ravimi täpne nimi, annus ja patsiendi isikukood. Praeguseks oma kogemust kahe tööpäeva osas, ja see on igati hea. Väga hea tunne on meedikutel ja haigetel, ühe külüstusega saame teostada läbivaatuse, uurin-gud ja määrata ravi ning ravi-ga saab ka kohe alustada. Seni on juhtunud, et ravi algus on viibinud päevi või isegi nädalaid, sest ravimi kättesaamine on olnud rahaliselt ja ajaliselt kulukas.

Muutub perearsti tööaeg!

Aastakümneid on olnud neljapäeviti õhtune vastuvõtt. Seoses apteegi avamisega pikendan oma vastuvõtu kogu päevaks, kella 8.00-18.00. Seda ikka selleks, et pakkuda haigetele parimat, üks raviasutuse külustus ja mitu asja saabki korda- käidud arsti vastuvõtul ja ravimid ka käes. Kui tavali-

selt on perearsti vastuvõtuaeg neli tundi, siis peale kümnet tundi vastuvõttu järgneb arsti-le rahulikum päev, reede.

Reedeti arsti vastuvõttu ei toimu, see päev möödub põhiliselt enesetäiendamise, koolituse, kirja ja loometööga. Tänapäevane internetikeskkond pakub kõigile arstidele selleks väga häid võimalusi.

Pereõe iseseisev vastuvõtt! Tõstamaa rahval on väga vedanud, et meil on oma meedikud. Alates käesolevast aastast töötab ametlikult teine pereõde Urve Merila. Pereõde on iga patsiendi sõber, kes annab

head nõu tervise osas, teostab igapäevasemaid uuringud ja analüüse, nõustab toitumise ja liikumise, terviseriskide vähendamise, käsimüügiravimite jm osas. Registreerib patsiente kas perearsti või enda vastuvõtule, võtab vastu krooniliste haiguste ravimisoovid ja edastab selle arstile, vajadusel korraldab haige kiire nõupidamise arstiga.

Pereõde teeb seda kõike kas iseseisval vastuvõtul või telefoni teel. Urve Merila on läbinud täiendkoolituse suhkruhaigete ravi, režiimi ja jalahoolduse osas.

Tähtsad kontaktandmed

Tõstamaa Tervisekeskuse telefon 447 1940, vastab eel-pool toodud aegadel. Teistel aegadel võimalik jätta teade 24h/7 automaatvastajale ühes telefoninumbriga. Sellele vastamine koheselt või tagasi helistades esimesel võimalusel.

Tervisekeskuse e-posti aadress on terkes@hotmail.ee. Saab registreerida vastuvõttule, tellida kordusravimeid, küsida nõu. Vastamine tavaliselt ühe tööpäeva jooksul. Näiteks püsivalt tarvitatava ravimi tellimisel peab ootama kinnitavat vastust, et ravimi digiresept on kirjutatud või on vaja midagi muuta-kontrollida.

Perearsti nõuande telefon on 1220. Vastab ööpäevaringselt ja saab väga head nõu terviseküsimustes, erakorraliste seisundite jm korral, vajadusel suunatakse kõne häirekeskusesse.

Häirekeskuse telefon on 112. Erakorralise terviseiseisundi tekkel vajalik pöördumine sellel telefonil, vastab ööpäevaseks.

Head tervist ja koostööd soovides,

Madis Veskimägi

Tervisekeskuse uued tööajad on järgnevad.

	ESMASPÄEV	TEISIPÄEV	KOLMAPÄEV	NELJAPÄEV	REEDE
PEREARSTI VASTUVÕTT	9.00-13.00	9.00-13.00	9.00-13.00	9.00-18.00	-
PEREARSTI TELEFONIAEG tel. 4471940	8.00-9.00	8.00-9.00	8.00-9.00	8.00-9.00	-
PEREÕE VASTUVÕTT	13.00-16.00	13.00-16.00	13.00-16.00	-	8.00-16.00
PEREÕE TELEFONIAEG tel. 4471940	13.00-16.00	13.00-16.00	13.00-16.00	-	8.00-16.00

RäimeWesti peaesineja on kodu- mere räim

Esimese kevade sõõmu lennutas kohale kajaks, ise vaevalt lume ja jääväljal eristatav. Viivitav ja vidus kevad on ennast siiski lõpuks kohale venitanud.

Rannarahvas on muutunud ärevaks, motikad laulavad kuldnokkadega võidu ning paadid on merele lükatud. Mõrrad ootavad sättimist, sest ega räim enam kaua tuku, kohe on algama räimepüügi olümpia. Kalurile pingeline ja hasartne aeg.

Aga meile, kõigile randlastele, tähendab see tossavaid suitsuahjusid, rullmopse ja äädikaräimi, silgusousti ja ülikrõbedat praetud silgusaba, soolamist ja marineerimist, siravate soomustega räimeloputusvett armastatud pojengipeenral.

Küllus on randa saabunud ja me kõik saame sellest osa. Moel või teisel mahub siia parasjagu nostalgilist põlvkondade seltsimist meie suure sõbra räimega.

Juba kolmandat korda korraldame 18. mail Pärnumaal, Tõstamaa vallas, Lao kalasadamas räimeteemalist õppepäeva RäimeWest. Ikka selleks, et räim meie, meie laste ja lastelaste söögilaul aukohal oleks.

Tänavu ootame õppepäevale eriti noori, suures lootuses, et meie randades elu edasi kehtaks.

Koolitus algab Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituudi kalanduse teabekeskuse õpitoaga Liivi lahe kalaliikidest.

Seejärel tutvustavad paadimeistrid oma tööd ning annavad näpunäiteid paadi hooldamiseks.

Õppepäev jätkub töötoa, kus Pärnumaa Kutsehariduskeskuse kokanduse eriala õpetajate ja õpilaste juhendamisel saavad kõik huvilised proovida kätt räime käitlemises ja erinevate räimeroogade valmistamises.

Õppepäevalised saavad degusteerida noorte kokkade

valmistatud uudseid räimeroogi. Toimuvad kala ja kalapüügi ning rannarahva traditsioonilise käsitööga seotud töötod nii täiskasvanutele kui lastele.

Politsei- ja Piirivalveameti esindajad ja Pärnumaa vabahtlikud merepäästjad tutvustavad päästevahendeid ja räägivad ohutust käitumisest merel ja rannas. Toimub ka kopteri-ga näidispäästmine.

Kogu päeva astuvad üles Romantiline Rannatee äärsete valdade taidlejad. Päeva seob Väikeste Lõõtspillide Ühing.

Loomulikult on kõikjal vaid räimed, räimed, räimed! Tule räimele!

Täpsema kava leiad maikuu alguses www.tostamaa.ee

RäimeWesti meeskond

RäimeWesti toimumist toetavad Liivi Lahe Kalanduskogu ja Euroopa Liidu Kalandusfond ning Tõstamaa vald.

20 aastat toimetanud Maria talu avab kohviku

Sel aastal, 2. juulil täitub Maria talul 20 aastat päevast, mil hakati pakkuma majutuse ja toitlustuse teenuseid. Alustati ühe hotellitoaga.

Praegu osaleb Maria talu projektis "Heritage Tourism", mille juhtpartner on Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda. 2012. aasta kevadel valiti projekti „Heritage Tourism“ nõustamisprogrammi raames välja 15 Eesti ja 15 Läti maaturismi ettevõtet, kes said võimaluse arendada kogunud nõustajate abil oma teenuseid kasutades kohalikku rahvuslikku kultuuripärandit.

Tänaseks on ettevõtted koostanud põhjalikud tegevuskavad ning on täie hooga asunud neid ellu viima.

Maria talu valis toitlustami-

Maria talu perenaised koos Heidi Pinnaku ja Dimitri Demjanoviga.

se ja tegeletakse kohalikust kultuuripärandist lähtuva menüü koostamisega talukohviku jaoks. Maria talu nõustaja on Hr. Dimitri Demjanov Eesti Kulinaaria Instituudist.

Projeti raames on toimunud mitmeid huvitavaid ja kasulikke praktilisi toidukoolitusi sh Võrumaal suitsusaunas liha suitsutamise koolitus.

Maria talu perenaised käi-

sid ka lühiajalisel kokapraktikal pealinnas. 15. aprillil külastasid Maria talu Hr. Dimitri Demjanov Eesti Kulinaaria Instituudist ja Heidi Pinnak restoranist Egoist, kes tänavu esindas Eestit Prantsusmaal kokkade olümpial ja saavutas 14. koha.

Projekt lõpeb aprilli lõpus ja mais avame Maria talukohviku, kus iga päev on võimalik einestada, välja arvatud juhul, kui kogu kompleks on reserveeritud. Tere tulemast!

Samuti on kõik oodatud Oktoobervestile, mis sel aastal toimub 21. septembril.

Lisaks heale joogile ja söögile ning lõbusale muusikale ja tantsule saavad kõik osa tööloomade näitusest. Laudade ettetellimine on alanud.

Maria talu

Rahvamaja pidas sünnipäeva

16. märtsil tähistasime Tõstamaa rahvamaja hoone 25. sünnipäeva käsitööringi poolt lapitöödega kaunistatud ja sel viisil hubaseks muudetud saalis.

Õhtu algas ühiselt dokumentaalfilmi "Maarahva kultuur – Tõstamaa" (1992) vaatamisega, mis äratas üles paljudes soojad mälestused 21. aasta-tagustest isetegevuslaste tegemistest ja ettevõtmistest. Maitsti sünnipäevatoriti, kiideti suurevaevanägijaid ja elati kaasa isetegevuslaste sünnipäevatervistele. Üles astusid Rein Pihelgas lõõtsamänguga, vokaalansambel Reedene rõõm laulu ja pillimänguga, näitetrupp huumori-sketsiga, folkloorirühm Vokiratas laulu ja tantuga, segarahvatantsurühm Viies ratas üllatusi täis tantuetendusega, aeroobikaring

hooga latino-kavaga, noorte ansamblid Yleeile Syndinud ja Valla Bänd põneva kontserdiga. Tervituskavad olid lühikesed, kuid humoorikad, ja kajastasid isetegevusrõõmu. Peo motiiviks oligi esile tuua tänase Tõstamaa rahvamaja olemus ja nägu. Tantsuks mängisid mõnusad ja ehedad Manija Poisid. Nende hulgast oma valla mehed Heiko ja Argo on alustanud muusikuteed siit rahvamajast, Egerti juured on pärit Manijalt ja Mikkol samuti siit lähedalt – Kihnust. Peo-

rahva hulgas oli ka palju neid, kes tulid selle torele ansambli pärast.

Sünnipäeva tuldi tähistama nii kaugelt kui lähedalt ja piduliste hulgas leidis palju endisi harrastustantsijaid, -lauljaid, -pillimängijaid, -näitlejaid ja -sportlasi. Oleme rõõmsad, et Tõstamaal on tõeliselt sisuka ja positiivse ellusuhtumisega inimesed, kelle jaoks on rahvamaja jätkuvalt vajalik ja meeldiv koht, kus koos käia.

Tõstamaa rahvamajas on loodud kõik võimalused spordi, teatrikunsti, tantsu, muusika ja elukestva õppega tegelemiseks ning seda kõigi vallakodanike jaoks alates beebidest kuni eakateni. Iganädalalt osaleb rahvamaja ringides enam kui 120 inimest, lisaks veel eakate klubi, spordiklubi, kooli ja lasteaia lapsed, kel tegemist spordisaalis ja noor-

tekeskuses. Tõstamaa vallas on raske leida peresid, kelle liikmetel ei ole kokkupuudet rahvamajaga. Rahvamaja peamine ülesanne on pakkuda inimestele võimalusi leida tõelisi väärtusi iseendas kultuuriliste elamuste kaudu, koondada valla kultuuri arengus olulist rolli mängivad organisatsioonid ja inimesed, kelle tegevuse läbi kujundatakse piirkonna kultuuripilti, säilitatakse mälu ning hoitakse alles häid traditsioone. Siin toimib tõeline selt-sielu, mis ühendab erinevaid huvigruppe.

See pole tühipaljas sõnakõlks, kui öeldakse, et "rahvamaja on valla visiitkaart". Kõigile huvilistele avatud majal on kandev roll kodukoha tunde loomisel. Oodatud on kõik! Andku isetegemine ja loomise rõõm meile kõigile tuult tiibadesse! **Õnnela**

Reedene Rõõm noppis auhindu

Tõstamaa vokaalansambel Reedene rõõm tõi 13. aprillil Sindis toimunud 26. Pärnumaa vokaalansamblite päevalt koju kolm preemiat: „Helisev muusika“ - parim *a'capella* laulu esitaja, „Briljantkäsi“ - parim instrumentalisti (Alan) ja „Tšutšufrei!!!“ - rõõmsameelsuse eripreemia.

Pärnumaa vokaalansamblite päeva peetakse 1988. aastast alates igal kevadel selleks, et täiskasvanute harrastusansamblid saaksid kokku tulla oma oskusi näitama, uusi laulusõpru leidma ja muusikaliselt „jõudu katsuda“, eesmärgiks mitmehäälse ansambli laulu tava säilitamine ja arendamine.

2013. aasta maakonna laulupäeval osales 12 väga eripalgelist vokaalansamblit ja tee-

maks oli valitud filmimuusika. Ette tuli kanda kolm laulu: esmalt (multi)filmimuusikast, seejärel *a'capella* ja viimase na vabalt valitud laul. Helivõimenduse kasutamine polnud lubatud ja saateks võis kasutada üksnes naturaalpille.

Tõstamaa ansamblisse kuulub hetkel kuus liiget, suudame laulda kolme - kuni viiehäälseid seadeid, mida saadab enamasti naturaalkitarr. Oma esinemiskavasid püüame lavastades ja meeleolukalt edasi anda, kasutades võimaluse piires kostüüme ja aksessuaare. Otsime kaunistest lauludest rahu ja rõõmu oma hingedele ja kuna meie proovid toimuvad tavaliselt reedeti, siis sellest ka nimi – Reedene rõõm. Kõiki neid, kellega koos oleme laulnud, igatseme ansamblisse tagasi ja ka uued

soovijad on alati teretulnud.

Tõstamaale pakuti suure laulupäeva korraldamine 2014. aastal ja Reedene Rõõm otsustas selle austava, kuid raske ülesande enda õlule võtta. Püüame järgmise aasta kevadel anda endast parima ja plaanime suurejooneliselt see sündmus läbi viia mõisas.

Tõstamaa rahvamajas toi-

mus maakonna laulupäev 2003. aastal, mil meie ansambelis laulis rohkem kui kümme liiget ja juhendajaks oli Viivi Karlep.

Nüüdseks on ansambel osalenud juba kaheteistkümnel laulupäeval. Oleme alati olnud positiivselt meelestatud sellest kaunist tegevusest.

Õnnela

Foto: Eefelne Liiv

Märjamaalased löid simmani lahti

20. aprillil leidis rahvamajas aset spontaanne, kuid väga meeldiv Märjamaa ja Tõstamaa isetegevuslaste kohtumisõhtu.

Mõtte algatajaks olid märjamaalased ise, eesotsas tantsujuht Lili Teesaluga, suure sooviga meie kanti vaatama tulla ja siinsete inimestega kohtuda.

Nad külastasid ka mõisa, kus võõrustas Mari Lühiste. Pooled 30liikmelisest trupist ei olnud kunagi Tõstamaal käinud, külla aga oli neid, kes mäletasid vanas rahvamajas 1967. aasta tormi eest varjus olemist oma esinemisturnee ajal.

Kiideti meie kaunist loodust, liivamägesid ja mere poole sirutuvaid pikki mändpuid.

Külas oli segarahvatantsurühm Laaberjalg, naisrühm Lillekesed ja meesansambel Amigos, kelle esinemiskava pakkus tõelist lusti ja imetlust.

Näitasime loomulikult vastu ka Reedese rõõmu, Vokiratta ja Viienda rattaga omi ilunumbreid.

Kogu õhtu tantsisime seltskonnatantse ning võrratute häälte ja repertuaarivalikuga meesansambli saatel vaheldumisi. Sellest sündis tore sõpruskohtumine isetegevust armastavate inimeste vahel ja tõeline kevadsimman.

Suured tänud kõigile, kes tulid!

Önnela

Musikaalne mõisaproua mitmes mõisas

Pärastlõuna suures mõisas on mõistlikult vaiksese poolne. Kevade hingust ei ole aknapraegude vahelt veel majja siginenud. All keldris madistavad mudilased. Rüselevad ja sehkendavad ning siis käivad jälle oma vihikutega õpetaja laua juures oma tegemisi näitamas.

Õpetaja Ivi vaatab ülesanded üle, annab mõne soovitusse ja kingib igale lapsele suure ja sooja silmasärest kiirgava naeratuse. Pikapäeva õpilastege tegelemine on talle uuem asi, tema pärusmaaks on ikka muusika ja tants.

Muusika on olnud Ivi juht ja suunaja. Varakult tahtis ta endale pilli, eks natuke mõjutasid ka head suunajad ja omajagu geenidki, et rada selgemaks kujunes. Lihtsa maalapsena elati perega talutööde rütmiss, klaverimäng kuulus igapäeva elu juurde.

Mõistlik on Ivi alati olnud, ta teab mida tahab, käed rüpes ei istu, vaigse moega rühbib just sinna, kuhu tasased unistused juhatavad. Kindel teadmine viis noore naise lapsepõlveko-

Tõstamaal kuulutati taas kevade alg

15. märtsil toimus Tõstamaa rahvamajas oodatud laulupäev, kus astus üles 43 noort solisti.

Rohkearvuline publik nautis kaks tundi kestnud põnevat kontserti. Et konkurss „Muusika meid kõiki seob...“ toimus juba 17. korda, siis valis žürii välja kõigi lauljate seast 17 parimat: 4-a Anna-Sharlotte Hallgrimsson, 7-a Hevenli Kaskin, 8-a Elise Lember, 8. a Rebecca Pulk, 8-a Kevin Päästel, 9-a Anny Kerem, 9-a Eliise Timm, 9-a Maria-Lisa Lember, 9. a Risto Rand, 12-a Ave-Ingrid Veskimägi, 12-a Kadri Kase, 12-a Kertu Lille, 13-a Oskar Tamm, 13-a Maria Toodo,

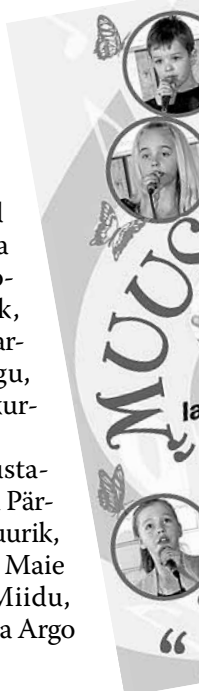
13-a Liisbeth Sikk, 13-a Helevi Jurjev, 18-a Keiu Anderson. *Grand Prix* auhinna vääriliseks tunnistati võrratu täht - Keily Kaal. Keilyle on see tiitel antud juba kolmandat korda. Palju õnne!

Publiku lemmikuteks said Keily Kaal (9-a) ja Duo - Gert Kandelin (16-a) ja Kristjan Kase (17-a). Olgu siinkohal mainitud, et Gert ja Kristjan laulsid publiku ees esmakordselt, kuid see-eest mõnuga. Lauljaid juhendasid Tiiu Raavik, Ivi Kask ja Önnela Lees. Pillidel saatsid soliste lisaks juhendajatele ka hakkajad noored muusikud: Helevi Jurjev, Tanel Tuulmees, Oliver Juurik, Kuldar Juurik, Heiko Piir-

me, Raimond Palberg ja Andrus Kiisler.

Keerulist hindamise tööd nõustasid tege- ma kõigile tuntud muusikud Andra Vaaks, Viljar Soosaar ja Joel Pulk, kes meenutasid hardusega neid aegu, mil nad ise konkurssist osa võtsid.

Toredad teadustajad olid Ly-Andra Pärnaste ja Ingmar Juurik, lahked abistajad Maie Miidu, Karin Miidu, Urmas Reinfeldt ja Argo Astla.

dust Varblast Tartusse muusikaõpetajaks õppima. Peale kooli ootas teda töö kodukanti tagasi. Aga asjad ei käinud nii lihtsalt, sest üks pealinna poiss röövis Ivi südame ja nõnda oli naine valmis minema maailma otsa. Teekond lõppes siiski pealinnas.

Pere- ja tööelu viisid Ivi muusikast üsna kaugele. Ehk oli see kogemus vajalik, et mõista asjade tähtsust ja tähendust.

Üks pealinna poiss röövis Ivi südame ja nõnda oli naine valmis minema maailma otsa.

Võibolla oleks pealinn perekond Kaske kauemgi kinni hoidnud, aga ratsionaalne mõistus aitas otsust langetada. Nendel aegadel elati talongitoidu rütmides, aga maainimesel oli toidulaud alati kaetud. Eelkõige mõtles noor pere oma lastele ning koduvald Varbla võttis neid lahkesti vastu.

Ivi elus oli jälle muusika tagasi. Muusikatunnid, ansambid, kultuuritöö, sutike siin ja sutike seal.

Elu ja elamine said hoopis teise tuule, kui koliti Varbla mõisa elama. Elutöö on see nii Renele kui Iville. Ikka tasapisi muuseumi arendamine, uus katus, jõudumööda remontimine. Igal vabal hetkel käsitöö tegemine. On ju tegu muinsuskaitselise objektiga, mis tähendab tegijatele tuhandeid reegleid.

Juba on mõisas toimunud nii mõnigi muusikaüritus. Ei ole harvad korrad, kui Ivi lööb noodid valla ja mängib ning laulab lihtsalt suurest rõõmust, aga ka armastusest.

Eriti õnnelik on õpetaja Kask selle üle, et Tõstamaa kooli tööle sai.

Siin on tema jaoks palju väljakutseid, veel tahaks mõnda koori teha, tantsida, Laulupidudel käia. Nii käib Ivi rõõmuga oma väikesest mõisast suurde mõisa tööle ja täidab selle muusikaga.

Ülle Tamm

ust lauluga

Fotograaf ja filmimees Madis Veskimägi võttis kogu sündmuse jäädvustamiseks enda peale. Õige pea saab valmis videofilm, mis kingitakse mälestuseks igale osavõtjale. Tänavune konkursijäädvustus videofilmil näol on Madisel juba kuues ja annab kindlasti parima motiivi kõigile konkursil osalemiseks.

17. Tõstamaa valla solistide konkursi läbi viimist toetas Tõstamaa Vallavalitsus ja Kultuurkapitali Pärnumaa Ekspertgrupp.

Muusikaga tegelemine teeb hingele head ja seda tunneb igaüks. Laulame järgmisel aastal jälle kevade avatuks! **Õnnela**

Foto: Sten-Ander Ojakallas

Huvilised DIY-töötoas.

Vanad asjad said peaaegu uueks

13. aprillil toimus Tõstamaa rahvamajas kirbuturg ja DIY-töötuba.

Üritus korraldati Eesti Energia algatatud noorte ettevõtlikkuse arenguprogrammi ENTRUM raames. Programmis osalesid Maarja ja Press, Liis Leerima ja mina ning kuna kõigil tiimidel tuli midagi ka realselt korda saata, siis meie idee oli korraldada taaskasutatust propageeriv kirbuturg ja muu sinna juurde kuuluv.

Mis siis ikkagi toimus? Organiseerisime kirbuturu, kuhu olid oodatud kõik inimesed oma kõikide mittevajalike esemetega, mis kellelegi teisele võib osutada väga vajalikuks, sest ühe vana on teise uus. Anu Randmaa juhendamisel sai tegutseda DIY-töötoas ehk siis oli võimalus muuta oma tavalised ja juba ära tüüdanud riideesemed moekaks, isikupäraseks „nagu uueks“. Lisaks toimus taaskasutusmoeshow, kus näitasid moodi Tõstamaa keskkooli tüdrukud ning M-klubist Ivelin Midri. Tänu neile saadi väga häid mõtteid taaskasutuseks. Väikses saalis demonstreerisid oma leiutist 12. klassi noormehed ning avatud oli ka kohvik, kust sai tellida nii kohvi kui kooki.

Päev oli igati edukas, kuna

kohale oli tulnud küllaltki palju nii kohalikke kui ka kaugemaid müüjaid ning samas oli ka üllatavalt palju külastajaid, kes said osta endale meelepärast kaupa või lihtsalt sisustada oma päev ühe toreda ettevõtmisega.

Tahame tänada kõiki, kelle abita poleks üritus nii vahva olnud: Tõstamaa vallavalitsus, kes oli meie suurim sponsor; ENTRUM, kust saime teadmisi ürituse läbiviimiseks; Liina Käär, kes andis meile algteadmised ettevõtluses; Anu Randmaa, kes viis läbi DIY-töötoa; Madis Veskimägi, kes filmis; Sten-Ander Ojakallas, kes pildistas; Argo Astla, kes tegeles helisüsteemiga; majaperenaised Õnnela Lees ja Karin Miiidu, kes aitasid nõu ja jõuga; Maire Adler, kes hoolitses kohvikus söögi ja joogi eest; taaskasutusmoeshow korraldustiim ja modellid; kassidivani meistrid, kes tutvustasid oma nutikat leiutist; Sven Tallo ja Taavi Oja, kes aitasid meil pärast koristada ning loomulikult kõik müüjad ja külastajad, kellel poleks üritus korda läinud.

Eriline tänu tublile pillimehele August Märkssoole, kes oma akordionimänguga muutis kirbuturu tõeliseks rahvaürituseks.

Korraldajate nimel,

Maarjan Rand

Noortevolikogu asus ennast koolitama

Tõstamaa noortevolikogu on nüüdseks tegutsenud kaks aastat.

Selle lühikese aja jooksul pole kahjuks volikogul suurt muutust toimunud, kuid noore organisatsioonina oleme avatud kõigile väljakutsetele, et saada Tõstamaal arvestatavaks kogukonda parandavaks osaliseks.

Tõstamaa noortevolikogu liikmeteks on hetkel: Karoliine Kask (president), Keiu Anderson, Ingmar Juurik, Maarja Press, Triin Tugim, Tanel Tuulmees, Helevi Jurjev, Karen Adler, Teele Tõnisson, Laura Jõe, Agnes Janson.

Igakuiselt tuleme kokku ja arutame probleeme, mis Tõstamaa valla noorte arvates vajavad lahendamist, nii tõigi mõned kuud tagasi koosolekulauas Karoliine meieni teabe, kus Eesti Noorteühenduste Liidult oli võimalik taodelda toetussummat koolituse tarbeks. Kõigile liikmetele tundus see huvitava pakkumisena ja kuna tõesti tundsim, et praegused koosolekud jäävad kuidagi lahjaks, siis võtsimegi projekti kirjutamise ette.

Ajendiks oli ka see, et seni polnud noortevolikogu ühtegi projekti kirjutanud. Nõnda hakkasime selle nimel vaeva nägema, et saada noorte osaluskogude projektifondist toetust edendamaks Tõstamaa noortevolikogu tööd.

Kuigi suurema töö tegi ära Karoliine, arutasime siiski koos läbi, missugust koolitust me soovisime projekti kirjutatud teksti.

Niisiis, kui projekt oli ära saadetud, tuligi meile meeldiv uudis, et oleme saanud toetust ning tänu sellele saime läbi viia 10. 03 2013 koolituse, mis keskendus meeskonnatöö efektiivsuse tõstmiseks.

Kogunesime üheskoos sel pühapäeval hommikul kell 10 Tõstamaa noortekeskusesse ja meid koolitas Nooruse Maja Pärnu Rahvaülikoolist koolitaja Eha Paas, mis kestis kokku 6 tundi.

Kõigepealt rääkis Paas meile, mis on meeskonnatöö juures olulised aspektid. Saime teada, et meeskonnas on olemas erineva rolliga inimesed, näiteks nagu suunaja, kes juhhib koosoleku käigus tähelepanu eesmärgi saavutamise suunas, samuti koordineerija, kes jälgib, et iga liikme panus oleks maksimaalselt arvestatud, juurutaja, kes otsib uusi ideid ja strateegiaid.

Tähtis roll on ka ressursside otsijal, kes loob meeskonnaväliseid kontakte. Samuti on oluline roll kriitilisel hindajal, kes analüüsib kõiki välja öeldud ideid, nende positiivseid ja negatiivseid külgi, elluviija roll on muuta plaanid ja ideed reaalseks.

Lõpetaja analüüsib ebaõn-

nestumisvõimalusi ning kaitseb meeskonda vigade eest, meeskonnamängija toetab teiste tugevaid omadusi, seeläbi ka parandades grupisest suhtlemist.

Teinud väikese ülevaate rollisuhetest meeskonnas, mängisime omavahel läbi meie noortevolikogu koosoleku, kuid nõnda, et igal ühel oli eelmainitud roll ning kokkuvõtvalt võib öelda, et peale seda, saime mõista, miks on vaja meeskonnas erinevaid rolle ja nüüd teame paremini kuidas hoida noortevolikogu koosolekuid aktiivsetena.

Teine ülesanne koolitusel oli reisipildi valmistamine, kuid selliste tingimustega, et üks on n-ö direktor, kes juhatab pildi tegemist. Temal on võimalus ainult rääkida ja juhendada teisi grupis olevaid inimesi, teistel grupis olevatel inimestel olid silmad kinni seotud ning juhi juhendamisel pidi valmima reisipilt. Kasutada said nad paberit, rebimistehni-

kat ja liimi.

Hiljem pilte ja meeskonnatööd analüüsisime saime teada, et meil kõigil on head meeskonnatöös osalemise oskused, kuid jõudsime ka järeldusele: meeskonnas sõltume üksteisest ja tähtis on kuulata ja arvestada üksteisega.

Ning viimaseks tegevuseks jäi kostüümi disainimine. Põhimõte oli eelmise ülesandega sama: üks inimene oli „man-

na

nekeen“, ei tohtinud rääkida, kaks olid disainijad, kes tegid kostüümi mannekeenile selga ning samuti ei võinud nad rääkida. Ja viimane roll kuulus juhendajale.

Eks see oli kõige raskem ülesanne ka, sest puudus rääkimisvõimalus, nõu küsimisvõimalus, juhul oli suur vastutus ning ta pidi nägema suurt pilti ehk kõiki teisi rollisoliidajaid korraga. Kui ühele oli ülesanne kätte antud, siis pidi juba vaatama teist, kes meeletlikult ja abitult pimesi liimi otsib. Kuid lõpptulemused oli igal grupil suurepärased.

Kuna koolitus kestis kokku kuus tundi, saime vahepeal ka rahvamaja kohvikus süüa, et meie vaimud ikka virgad püsiks.

Maikuus tuleb koolitusele veel järg, mille teema on veel arutlusel.

Projekti raames saime teha ka nii öelda ümarlaua istumise Tõstamaa valla volikoguga, mis toimus 4. aprillil aastal Cotze söögimajas. Kohale oli tulnud vallavolikogu esindaja Eduard Vilbre, samuti olid kohal kõik Tõstamaa noortevolikogu esindajad. Seal saime põhjalikud teadmised Tõstamaa vallavolikogu tööst ja kontseptsioonist, kes üldse võib vallavolikokku kandideerida jne.

Samuti arutasime noortevolikogu poolt välja pakutuid ideid, millele seni polnud vallavolikogult vastust saanud.

Kokkuvõtvalt võime öelda, et tänud Eesti Noorteühenduse Liidu poolt saadud projektirahadest saime teha võimalikuks ennast koolitavad ja arendavad ettevõtmised, mis kindlasti edendavad Tõstamaa noortevolikogu tööd tulevikus.

Keiu Anderson,

Tõstamaa noortevolikogu liige

Pesakastide tegemisel olid abiks nii isad kui ka vanaisad.

Kevade tulek lasteaias

Soojemad kevadtuuled, päike ja vihm on pikaleveninud talve lõpuks taanduma sundinud ja laste mängupaigad lumekatte alt vabastanud. Lasteaia keldris tõuseb veetase 2 sentimeetrit päevas nagu Soomaal ja konnad tunnevad end seal väga koduselt. Nahkhiir aga magab ikka veel ukse-nurgas talveund. Loodusfotograafid saaksid loomakesest mõne hea foto veel oma pildialbumisse.

Märtsikuus laulsid lapsed hästi palju. Lasteaia lauluvõistlusel osales 16 väikest solisti, kellest noorim oli ainult kolmeaastane.

Kõik lapsed olid väga tublid ja zürrii koosseisus Merike Tuulmees, Maire Adler ja Eve Rõhu oli kimbatuses, keda esile tõsta. Lõpuks otsustati tunnustada Hevenlid, Anna-Charlotte, Manivaldi, Gretet, Keitlynit, Emma Liisat ja Erikut. Mõned päevad hiljem toimunud valla laste lauluvõistlusel esindasid lasteaeda ainult tüdrukud: Anna-Charlotte, Keitlyn, Grete, Merili, Emma Liisa, Maarja-Helena ja Hevenli.

Parimateks tunnustati Hevenli ja Anna-Charlotte.

Emakeelepäeval käisime külas raamatukogus, kus lastega vestles ja luges jutte Marge.

Järgnevad päevad harjutati usinalt esimeseks Edela-Pärnumaa lasteaedade teatripäevaks „Teatripisik 2013“, mis toimus meie algatusel tänava

5. aprillil Tõstamaa rahvamajas. Idee tekkis sügisel Pärnus draamakoolitusel käinud õpetaja Enel.

Koos Önnelaga pidasime plaani ja panime kokku tegevuskava. Kutsusime teatripäevale osalema ka lähipiirkonnas asuvad väikesed lasteaiad Varblast, Koongast, Lõpelt ja Lindilt.

järgneb lk 14 >>

<< algus lk 13

Enamuselt saime positiivset tagasisidet, kiitust toredate algatuse eest ja lubaduse kindlasti osaleda. Kirjutasin ka projekti Kultuurkapitali Pärnumaa ekspertgrupile, mida kahjuks ei rahastatud.

Meie lasteaia vanema rühma lapsed esitasid lavastuse J. Kunderi muinasjutust „Suur Peeter ja Väike Peeter“.

Väga vahva, et kõik 21 last olid kohal ja said oma osatäitmisega suurepäraselt hakkama. Peaosalistest Suurt Peetrit mängis Remo, Väikest Peetrit Aigar. Tormi ja Grete kehastasid härrat ja prouat, Hevenli oli hiireema, Emma Liisa mesimummide ema, Merili mängis kulli, Manivald, Joosep ja Robin sarvikuid. Ülejäänud lapsed olid hiirepojad ja mesilased.

Varbla lasteaia esituses nägime näidendit „Kes on kõige targem?“, Koonga lastelt „Hunt ja seitse kitsetalle“ ning Lõpe lasteaia esituses „Kitsetall, kes oskas lugeda kümneni“.

Ka nende lapsed olid väga tublid ja näidendid superhästi lavastatud. Näitemängude vaheaegadel mängiti Önnela juhendamisel teatrimänge ja joonistati teatrisikust pilte.

Näksipausil kostitasime kõiki küpsiste, valla kommid, puuviljade ja lasteaia koka Aime väga maitsva kringliga.

Tänasime külalisi kinkides neile toredate raamatute „Teeme teatrit“ ja Tõstamaa käsitöötöa suveniiri. Kõik lapsed said kaela teatripäeva medali.

Suur-suur tänu lapsevanem Madis Veskimägile, kes kogu ürituse jäädvustas ja on juba selle ka kõigile vaatamiseks arvutisse paigutanud. Loodame, et lavastustest valmib varsti DVD, mis saadetakse osalenud lasteaedadele.

Hiljaaegu helistas mulle tuttav lasteaednik Alatskivilt ja kiitis: „Küll teil on ikka toredad tegemised, ja vahva ini-

Suure mõnuga sai ise naelu laua sisse toksida.

mene, kes kõike seda teistelegi tutvustab.”

Täname ka oma lapsevanemaid, kes lapsi kostümeerisid ja leidsid võimaluse teatripäeval laste esinemisele tulla kaasa elama. Aitäh suure töö tegijatele Önnelale ja Enele!

Andsime teatripäeva korraldamise teatrepulga üle Koonga valla lasteaedadele, kes järgmisel kevadel loodetavasti kutsuvad meid Lõpe klubisse.

Matsalu looduskeskuse programm „Igal linnul oma laul, aga pesa?“ tundus sel aastal meile sobilik olevat, sest lasteaia ümbruse pesakastid on juba muutunud lindude elamiskõlbmatuteks.

Tiiu ja Virge töid näidisteks kaasa palju erinevate lindude pesakaste, kuulasime plaatidelt linnulaule ja lugesime raamatust, mida vanarahvas öelnud.

Siis läksime metsa otsima, kas mõni rändlind on juba kohale jõudnud. Varesed kraaksusid, tihane teatas, et tal on sitsikleit, sitsikleit... Lõokesed, kuldnokad ja tei-

sed väikesed rändlinnud aga ilmselt ootasid soojemates kohtades Eestimaa lume sulamist ja ilma soojenemist.

Leidsime ainult ühelt männilt neli avaust, kus lindudel oleks võimalik pesitseda.

Isade-vanaisade, Tiiu ja Virge abil meisterdati kaks kuldnoka ja kaks tihase pesakasti. Suuremad lapsed toksisid ise naelu ja proovisid laudu saagida.

Täname abi eest Helgi, Mati ja Margus Sirelit, Margus Tamme ja Avo Pulka, samuti Margus Loginovi, kes tõi lauamaterjali ja valmistas kodus sellise kuldnoka pesakasti, mille kohta ütles Tiiu Annuk – see on nii hästi tehtud nagu õpikust!

Uued kodud on puudele paigutatud ja ootavad elanikke, kes meid oma lauludega rõõmustaksid.

Lähiajal ootame meie aga lapsevanemaid arenguevestlustele, kuid eelnevalt palun aeg õpetajatega kooskõlastada!

Aita Lind,
lasteaia direktor

Everybody

8.-12. aprillil viibis SA Tõstamaa Mõis esindus Türgis projektikohtumisel „Everybody Can Do It!“

Kõiki projekti tegevusi toetatakse Euroopa elukestva õppe programmi alamprogrammi GRUNTVIG vahenditest. Projekt on seotud täiskasvanuharidusega ning selle eesmärk on soodustada soolist võrdõiglikkust ning toetada sotsiaalset integratsiooni. Lähemalt võib projekti kohta lugeda Liina Kääri artiklist detsembrikuisest vallalehest.

Meie meeskonda kuulusid Toomas Mitt (sihtasutuse juhataja esimees), Liina Käär (projektijuht), Mari Lühiste, Janely Adler ning Triinu Pert. Kodutööks oli tõlkida, levitada ja täita ankeet, mille kokkuvõtet kõigi seitsme osavõtva riigi esindajad tutvustasid. Lisaks kuulsime ka eri riikide tuntumatest naistest, kes on täitnud või täidavad kas oma kodumaa või ka rahvusvahelises elus olulist rolli. Seitsme riigi – Türgi, Inglismaa, Prantsusmaa, Soome, Rumeenia, Portugali, Eesti – kohalikud probleemid on erinevad, kuid võib öelda, et soolise võrdõiglikkuse küsimustes leidis ka ühiseid jooni. Projekt kestab aastani 2014 ja seetõttu pole veel võimalik lõplikke kokkuvõtteid teha. Kuna maailm muutub kiiresti, ei kehti ju ka saadud tulemused pikki aastaid, kuid probleemide nähtavaks tegemine ning omapoolsed tegevused aitavad ehk murekohti teadvustada ning muutusi suunata.

Igapäevane projektitöö toimus Türgi lääneosas asuva Uşaki linna õpetajate hotelli nõupidamiste saalis. See hotell oli ka meie kodu. Projekti raames kohtus meie pea 40liikmeline grupp ka Uşaki linna-

Can Do It (Igaüks võib seda teha!)

peaga. Vastuvõtul kuulsime kohalikest probleemidest, millele otsiti lahendusi. Muredest räägiti avameelselt ning see annab lootust, et Türgi võib oma arengutega veel maailma üllatada. Kohtumine oli väga väljapeetud ja ametlik, nii et pakutud türgi tee ja šokoladikillukegi mõjusid soliidset. Linnapea huvitus üksshaaval kõigi külaliste tegevusaladest ja kommenteeris kuuldut.

Ka lõuna ja kohtumine Uşaki keskkoolis, kus õppisid ainult gümnaasiumiealised noored, vastas ametlike kokkusaamiste nõuetele. Koolil oli oma õpilaskodu, nii et haridust said loodus- ja reaalinete huvituvad noored üle kogu Türgi. Meile kiideti häid õpitulemusi ja kõrget taset. Tundus tõesti, et seal käis tõsine töötgemine. Saime istuda klassides koos õpilastega ja kuulda lähiaastatel juurutatavast programmist, kus kõik Türgi 18 miljonit õpilast jätvavad oma paberõpikud ja – vihikud koju ning lähevad üle elektroonilistele vahenditele. Nii suure majanduse puhul on võimalik katsetada, kuivõrd uus õpivahend end õigustab.

Võõrustajad tutvustasid meile ka oma kodumaa vaatamisväärsusi. Türgit, eriti selle lääne- ja lõunaosa, katab antiiklinnade võrk. Kõikjal käivad kibedad väljakaevamistööd. Eriti sügava mulje jättis muistne Ephesos: esiteks on maapõuest esile toodud ehitised erakordselt kaunid ja teiseks on seal juba võimalik hästi jälgida linna tänavate ja muude rajatiste paiknemist. Nüüd oleme meiega olnud Arkaadia teel, millest luuletas Karl Ristikivi, lausa sõna otseses tähenduses. Esialgu 1,5tunnisena väljakuulutatud ekskursioon venis ligi nelja tunniseks tänu kirglikule

giidile ja sügavate kultuurihuvidega projektiseltskonnale. Teisedki erinevatest ajastutest pärit mälestusmärgid kõnelesid muistsest vägevusest sel kaunil viljakandval suurepärase kliimaga maal.

Nii minnes kui tulles sattusime ka Egeuse-äärsesse Izmiri ja Musta mere lõunakalda hiigellinna (2012. aasta andmetel 13,9 miljonit elanikku) Istanbuli. Linnasid jõudsimme vaadata küll üsna põgusalt. Istanbul, endine Konstantinopol, lummas oma kolme magnetiga: Topkapi palee, Sinise mošee ja Hagia Sophiaga, kus Bütsantsi-aegsele „põhjale“ on lisatud hiljem minaretid ja islami vajadustele vastav atribuutika. Õnneks oli sultanil kunagi kiire - ta lasi võõra usu maalitud lihtsalt krohviga katta. Hilisemate põlvede restauraatoritel on olnud võimalik need seintelt kenasti kätte saada. Hagia Sophia hiigelehitis on restauraatorite lõppematu tööpõld tänini. Üldse tundub, et Istanbulis ja kogu Türgis on ehitajal leib alati laual – nagu kunagi Konstantinopoli - aegade Ehitaja - Sinanil. Izmiris imetlesime öist tuledes mäenõlva, vaid südalinnast paari sammu kaugusel asuvat värvi-

kat agulit, üliprofessionaalset kauplejaid ning toitu. Toidunauding ja lakkamatud lõhnad on kindlasti üks Türgi - mälestustest, mis ei unune. Proovisime võimalikult võõraid roogasid ja kõikjal kanti neid meile mitte eriti suure raha eest külluslikult ette. Türklased peavad söömist väga tähtsaks – märk on ju seegi, et Turkish Airlines pakub Riia-Istanbul liinil alati head-paremat ja see on lennuhinna sees. Meie reisisime paraku Balti Õhuga.

Oma päevikust leiame veel ühe koha – Pamukkale. Silmipimestavalt kerkib lumivalge kriitplato meile silme ette ja esmakordsel nägemisel võtab vaatepilt ahhetama. Pamukkale tähendab tõlkes puuvillast lossi ja soe, kuuldavasti 35kraadine pehme vesi ning 27kraadine õhusoojus hellitasid meid, põhjamaalasi. Elu tundus imeilus ja muredeta.

See suurepärase looduse meistriteos on rohkem kui 2000 aastat vana ning sinna rajatud Hierapolise linna väljakaevatud amfiteater ning muud rajatised mustendavad turistidest. Territoorium on siiski nii suur, et saab ka päris üksi mööda mägesid ronida ja kohtuda sisaliku või ilmselt

Kleopatra - aegse lahmaka kilpkonnaga.

Tegelikult ei tasu varjata sedagi, et päriselt ei tahtnud me keegi veel koju tulla. Hoo pis teistsugune, idamaine ajataju, viimasel päeval tõeliselt suvisesks läinud ilm, öitsemist lõpetavad kevadlilled ning alustavad sirelid, roheline lõpsakus, meelitavalt silma vaatavad omakasupüüdlid kaupmehed... kerge ja õhuline nagu haaremirõdude kivipitsid on Türgi. Pole seal lihtne mõelda soolisest võrdõiguslikkusest.

Ometi meenutame veel hallis jahedas südaöises Tallinna lennujaamas, et meil on ees kohtumisi projektikaaslastega, kellel meiega erinevaid ja sarnaseid probleeme, mis ühendavad ja ootavad arutamist ning uut kohtumist. Lõppude lõpuks jääb Türgit ikka meenutama ka maailma kõige sõbralikum, omakasupüüdmatum ja abivalmim bussijuht, kelle nimigi jäi küsimata.

Aitäh, Türgi – Teşekkür edirim, Türkiye!

PS! Taustaks sobib lugeda L. Feuchtwangeri romaani „Valer Nero“ ja M. Waltari „Miiikael Hakimi“.

Triinu Pert

Pea ees Indiasse tudeerima II

Möödunud lehe- numbris kirjutasin miks ma taaskord Indiasse läksin ning kuidas üldine eluolu oli. Nüüd aga on plaan rääkida mõnest olulisest asjast, mis Indiasse minnes, seal olles ja isegi sealt tulles meelde jätta.

Minult on väga palju küsitud, et kas India on tõesti nii must kui räägitakse. On küll ja isegi rohkem veel. 2/3 tänava- test on prahti ja laga täis, rotte on hordides ning linnasised jõed-kraavid ja muud veekogu- gud soga täis.

Ainult tasulised pargid ning keskklassi elamurajoonid on hakkama saanud prügimajanduse ja korra hoidmisega.

Sealsed arusaamad ümbruskonna puhtusepidamisest on täiesti erinevad ning kui kohalikelt küsida miks te ometi nii palju prahti maha viskate, siis nad kehitavad õlgu ja ei saa aru millest räägitakse või siis öeldakse, et see on valitsuse probleem.

Kõige ilmekam näide hoolimatusest oli siis kui küllastasin oma toakaaslasega Hyderabadiga iga-aastast tööstusmessi, mis tähendas tohutut kuu aega kestvat laata.

Käisime seal kolm või neli korda ning sattusime kaamelinahnkseid kingi ostes ka müüjaga suhtlema. Jutu käigus pakkus mees loomulikult ka kohalikku magusat piimateed, mis serveeriti pisikestes papptop- sides.

Kui olime kenasti oma tee ära joonud ning ei leidnud kohta kuhu siis topse panna, võttis müügimees need lahkelt oma kätte ning lennutas suure kaarega müügileti ette maha.

Loomulikult kergitasime kulme ning küsisime, et miks on vaja oma praht lihtsalt maha visata, et kas te tahategi oma päeva prügihunnikus veeta. Selle peale kostis mees, et mis

Pochampally käsitöölise kodu - kõike tehakse põrandal, ka süüa ja tüüpiline india tänavaelu.

siis, keegi tuleb ja koristab selle nagunii ära. No varsti üks koristajatest vanapaar tõesti tuligi luudadega, aga siiski! Kuna Indias rõhutakse väga kodumaa patriotismile ja emakese India väärtustamisele, siis ei suutnud ma oma keelt hammaste taga hoida ja küsisingi, et aga kuidas te nii lihtsalt siis oma kodumaad reostatakse, et siin on ju kodu ja te elate siin?

Selle peale mees natuke mõtles ja kostis, et tema pole Andra Pradeshist (osariik, kus Hyderabad asub) pärit. Tema on nimelt Rajastanist ning seal ta prahti ei loobi. Mnjah, selle vastuse peale polnudki midagi öelda.

Kokkuvõtvalt vast nii palju, et sellist prügikoolitust nagu Euroopas tehakse seal pole ning kuna kohalikud on olemasoleva olukorraga üleskasvanud, siis sageli ei saada probleemi olemusest isegi aru.

Minu teiseks teemaks on turvalisus Indias. Vahetult enne koolitusele sõitmist lahvas kogu India naisi ja ka maailma šokeerinud juhtum, kus kamp mehi vägistati ja peksis raudlat-

tidega surnuks ühe noore naise. Ning see juhtum ei jäänud ainukeseks. Vägistamisi tuleb ikka ja jälle ette, äsjane juhtum oli seotud perverdiga, kes 5-aastast tüdrukukest teotas.

Üldiselt on nii, et ei kohalikel ega valgetel naistel ei soovitata ega soovita ka mina peale pimedat üksinda tänavatele minna.

Valgeid naisi võetakse enamasti liikuvate rahakottidena ja kergemeelsetena, kes on pea alati seksiks valmis.

Ja sellise kuvandi leviku üheks tõukejõuks on ka kohalike hulgas levinud seksiturismi, mis tähendab siis seda, et sõidetakse Goa randadesse ja käiaksegi poolpaljaid päevitavaid valgeid naisi vahtimas. Kuidas nad tekkinud „pinge“ välja elavad – see sõltub juba meeste haritusest, valmisolekust reegleid rikkuda ja võimalustest...

Meie Hyderabadis viibitud aja jooksul toimus kaks turvalisusega seotud juhtumit, mis mind küll otseselt ei mõjutanud, kuid natuke kõheda tunde tekitasid küll.

Esiteks toimus Hyderabadis veebruari lõpul kaks jär-

jestikust pommiplahvatust, kus surma sai 14 ja vigastada 119 inimest. Selle tagajärjel oli tänaval märgatavalt vähem liiklust ning märgatavalt rohkem politseinikke. Pommiplahvatused olid meie kampusest küll ca 12 km kaugusel, ent siiski piisavalt lähedal, et mitte soovida rahvarohketes kohtades riskida uute rünnakutega. Paari päeva jooksul püüdsimegi siis mitte linnas suurte vaatamisväärsuste ja kaubanduskeskuste juures olla.

Teine sündmus oli aga seotud kahe mustanahalise naisega, kes sarnaselt minule olid Indiasse õppima tulnud.

Naised võtsid ühel õhtul nagu tavaliselt tuktuki, et minna poodi ning sealt tagasi tulles sattus neile selline juht, kes nad otsemat teed võssa sõidutas ning nõudis siis kummaltki 500 ruupiat kui nad üldse tagasi tahavad saada. Vaestel kursusekaaslastel ei jäänudki muud üle kui maksta, sest ööseks kuhugi võsavahele jääda polnud ka mõeldav.

Peale seda hakkasime meie Annaga tähelepanelikult jälgima kõiki meid sõidutavaid juhte ning pea pooltel kordadel oli mul paberinuga (muud polnud!) peos valmis, et kui tuktuki juht midagi valesti teeb, siis kohe virutan. Aga meie, ja ilmselt ka juhtide, õnneks midagi koledat ei juhtunudki.

Loodetavasti ei mõjutanud minu eelnev kirjapandu kedagi sel määral, et iialgi Indiasse ei läheks, sest kui mustusest natuke mööda vaadata ning öösel kahtlastel tänavatel üksi mitte ringi käia, siis on see riik igati külastamist väärt!

Mina aga süütan õhtul sandlipuulõhnalise viiruki ja unistan uutest käikudest sellele võrratule maale.

Kaunist kevadet soovides,
Liina Käär

Käsitööpood alustab teist hooaega

□ Käsitööpoe ruumide ja ümbruse korrastamine toimub "Teeme ära" talgupäeval 4. mail kell 10.00 – 15.00.

Vaata täpsemat infot talgute kohta ja registreeru talgute kodulehel: <http://www.teemeara.ee/talgulisele> või teata: anu@folkart.ee, tel 5 668 2283.

Oodatud on kõik käsitöösõbrad ja oma käsitöö müügist huvitatud meistrid.

□ Esmaspäeval, 20. mail kell 10.00 – 17.00 toimub poes kauba vastuvõtt. Loodame rohkeid pakkumisi nii eelmisel aastal osalenutelt kui ka uutelt tegijatelt.

Eelkõige soovime müüa kohalikku toodangut, aga huvitavad tooted naabritelt „Romantilisel Rannateel“ on samuti teretunud.

□ Pood vajab veel ühte müüjat. Teata oma soovist või esita täiendavaid küsimusi Anu-

Uudiseks on müügil valla vapiga savikruusid ja Ermistu mudast seebid.

le eelpool olevatele kontaktidele.

Käsitööpood on taas avatud 21. maist kuni 14. septembrini. Lahtioleku ajad täpsustuvad poe avamise ajaks.

Anu, käsitöösõltlane

PETERBURI TSIRKUS

esinevad:

JOOGA
LÖBUS KLOUN
PUUDLID
SEEBIMULLID
TUVID
KASSID
PÜÜTON

**TÕSTAMAA RAHVAMAJAS
ESMASPÄEVAL,
29. APRILLIL
KELL 15.00**

Lapse pilet 2 eurot
Täiskasvanu pilet 3 eurot

Hea aiapidaja!

□ Kui Sa hakkad oma peenraid sopotama ja korda sätima ning avastad, et Sul on selliseid taimi, mida Sa kuidagi enam oma peenrase ei taha, siis ära neid ära viska, vaid too mõisa.

Mõisaaias on hetkel vähe lilli ning üldilme vajab hädasti värskendust. Sestap kutsumegi kohalikke inimesi appi mõisaaeda kauniks looma.

Jagage meiega, palun, oma aedade kauneid taimi ning kui mõisaaias peaks olema midagi sellist, mida enda aedagi soovite, siis jagame meelsasti.

Taimede jagamise soovist anna märku Kristiina Lepikule telefonil 5 346 8635 või kirjuta kristiina@tostamaa.ee.

KALAKARIKAS 2013

04.05.2013 KELL 10.00
MERELAIU PUHKEKÜLA, TÖLLI LAHT, TÕSTAMAA

TOIMUB:

- * KALAPÜÜGIVÕISTLUS AERUPAATIDEL (LUBATUD PÄRAMOOTORID)
- * VÕISTLEJATEL SAUNA KASUTAMISE VÕIMALUS PEALE VÕISTLUST
- * AUHINNAD PANEB VÄLJA "SALMO-GA KALALE"
- * TOITLUSTAMINE (SASHLÖKIST PANNKOOGINI)
- * LÖKKEÕHTU MERELAIU SADAMAS
- * ELAV MUUSIKA NING TANTS JA TRALL PAADIKUURIS
- * MAJUTUSE VÕIMALUS KÄMPINGUS (EELREGISTREERIMISEL)
- * AERUPAATIDE LAENUTUS (EELREGISTREERIMISEL)

PILET 20,- PAATKONNALE

INFO: 56 203 150, 50 17 067

SALMO-GA KALALE

JÄÄTMEPUNKT LAHTI SUVEAEGADEGA

Alates 4. maist on Tõstamaa jäätmepunkt jälle regulaarselt avatud. Jäätmepunkt on lahti iga laupäev kell 10.00-12.00.

Jäätmepunkti infot saab küsida telefonil 522 3024, Kalev Martson.

Jüriöö jooksu tulemused

Tõstamaal, 22. aprillil 2013 aastal

1. **KANGELASED** (vkl 91-180) *I koht*: Paul Tilk, Keiu Anderson, Caisy Sutt, Kristjan Kase, Kevin Heamets;
2. **KASTNA** (vkl 91-180) *II koht*: Siim Heindla, Maila Heindla, Siiri Heindla, Laura Jõe, Ardo Sireli, Raimo Heintalu;
3. **NOORTEKESKUS** (vkl 61-90) *I koht*: Karen Adler, Teele Tõnisson, Kristiina Sireli, Veljo Kullerkupp, Tanel Tuulmees, Andrus Kolju;
4. **TÕRVIKUD** (vkl 61-90) *II koht*: Ave-Ingrid Veskimägi, Liisbeth Sikk, Rasmus-Oliver Veskimägi, Helevi Jurjev, Kertu Lille, Mihkel Poom;
5. **VV** (vkl üle 180) *I koht*: Merit Kaja, Kristiina Lepik, Liia Oidjärv, Alo Tomson, Valvo Volgerad, Tomek Jaansoo;
6. **ÕK** (vkl 61-90) *III koht*: Regina Koidu, Grete Koidu, Kaisa-Liis Riisalu, Alo Klaasepp, Indrek Espenberg, Muhkel-Avo Kask;
7. **TROLLFACE** (vkl 61-90): Kadri Kase, Keidi Niit, Magnus Janson, Ardo Leas, Indrek Teki, Karmo Kuristik;
8. **VEREPLEKK** (vkl 61-90): Hanna-Mary Algpeus, Mathilda-Maria Tork, Keily Kerem, Enar Tuulmees, Aimar Määrsepp, Robin Sikk;
9. **LIBAHUNT** (vkl 91-180) *III koht*: Mark-Sander Salk, Emma-Liisa Salk, Kadri Vulkan, Katre Sutt, Ville Vulkan, Marek Salk;
10. **OLEME AHVID** (vkl kuni 60) *I koht*: Katre-Maris Veskimägi, Maarja-Helena Veskimägi, Keily Kaal, Stever Vahkel, Brandon Rohtlaan, Ats-Gabriel Granbak.

Suusatamine on pop

☐ Möödunud talv pakkus oma lumerohkusega häid suusatamisvõimalusi. Tänu teostatud külameetme projektile oli Tõstamaal esmakordselt valgustatud suusarada, mis sobis hästi õhtuseks tervisespordiks. Ka rada oli enamus aega heas korras ja selle eest suur tänu rajameister Arvo Miidole.

10. märtsil peeti ka suusavõistlus 5 km rajal.

1. **Tomek Jaansoo** 18.02,
2. **Liia Oidjärv** 18.35, 3. **Alo Tomson** 18.45, 4. **Ville Vulkan** 19.24, 5. **Jüri Rea** 20.04, 6. **Ardo Käär** 21.46, 7. **Oliver Juu-**

rik 23.45, 8. **Indrek Teki** 25.40, 9. **Mihkel Lühiste** 27.06, 10. **Ülo Maruse** 27.17, 11. **Merit Kaja** 28.01, 12. **Paul Karotamm** 30.52, 13. **Kuldar Miidu** 31.03, 14. **Arvo Miido** 31.51, 15. **Rein Rand** 32.16.

Raja läbisid matkates Tiina Sahtel, Marleen Sahtel, Elar Tuulmees, Toomas Mitt, Heidi Sepp, Eve Käär, Karmen Käär.

Lume sulades saab rada kasutada terviserajana, raja äärde on paigutatud 8 erinevat harjutusjaama. Tule sportima!

Tõstamaa spordiklubi

Tõhela Agro OÜ pakub tööd **farmitöölisele** Tõhela farmis. Tel 5 342 6933

Tõstamaa **Teeristi kauplus** vajab tublit ja energilist **ASENDUSMÜÜJAT**. Suveperioodiks sobib ka täisealine keskkooli õpilane. Lisainfo kauplusest.

OÜ Lõpe Agro **ostab ja rendib Tõhela ümbrusest põllumaad**. Tel 5 666 2082

Tõstamaa võrkpalliturniir 2013

16. jaanuar – 1. märts 2013

HARRASTAJAD: Moonika Adler, Kärt Jürgens, Harli Käärt, Rainer Sutt, Elo Pulk, Kaire Kurg, Teet Tetsmann, Priidik Raudkivi, Alik Koljal, Armo Adler

ALEV: Karoliine Kask, Laura Pärna, Zeena Kask, Merit Kaja, Tomek Jaansoo, Urmas Ennok, Aro Kütt, Valvo Volgerad, Toomas Rõhu

VÕRGUTAJAD: Keiu Anderson, Triin Tugim, Heili Timm, Kristiina Lepik, Ivelin Midri, Ago Adler, Kuldar Miidu, Janek Jaansoo, Joel Pulk

KASTNA: Eneli Maal, Silva-Astrid Sommer, Diana Sommer, Lisanna Taaber, Marii Pily, Heleri Birk, Hannes Maal, Rain Alasi, Kalvi Sommer, Veiko Sommer, Vello Sommer

KESKKOOL: Siiri Heindla, Maarja Press, Agnes Janson, Karen Adler, Teele Tõnisson, Heiko Häng, Kaarel Kase, Kristjan Kase, treener Gennadi Ennok

TÕHELA: Aidi Lellsaar, Birgit Pere, Linda Anderson, Hedi Gretski, Andres Laur, Ville Vulkan, Marek Päästel, Marek Salk, Raido Salk

Tõstamaa spordiklubi

KUHU MINNA

APRILL

29. aprillil kell 15 Tõstamaa rahvamajas Peterburi Tsirkus oma uue programmiga
30. aprillil kell 17 Manija saarekeskuses talguõhtu ja volbriöö

MAI

3. mail kell 15.30-19.30 Tõstamaa mõisas „Mõisakoolide teatrifestiival“. Tule vaatama!
4. mail kell 10 Merelaiu puhkekülas Kalakarikas 2013
4. mail kell 14 Manija sadamas emadepäeva kontsert
11. mail kell 12 Tõhela rahvamajas emadepäeva kontsert
12. mail kell 14 Tõstamaa rahvamajas emadepäeva kontsert
18. mail kell 10 Lao Kalasadamas Raimewest 2013

JUUNI

15. juunil Pootsi laot
22. juunil kell 14 Tõstamaal luterlik kalmistupüha. Teenib õpetaja Tiina Janno
22. juunil Tõhela jaanituli
23. juunil kell 21 Manija saarekeskuse juures jaaniõhta
23. juunil kell 21 Tõstamaa jaanituli koos DJ ja õhtujuhi Urmas Lassiga

JUULI

7. juulil Tõstamaa rahvamajas laste tsirkusestudio Folie kontsertetendus
10., 11., 12., 13., 14., 17., 18., 19., 20., 21., 24., 25., 26., 27. ja 28. juulil algusega kell 20 Tõstamaa mõisas Ühendus R.A.A.A.M. etendus „Sünd, surm ja laulatus“ (lavastaja G. Kordemets). Piletid müügil Piletilevis
20. juulil Seliste X külapäev „Rahvamaja 100“
27. juulil Tõhela Järvemängud

AUGUST

3. augustil Manõja Pää
3. augustil kell 19 Tõstamaa rahvamajas Tõstamaa suveteatri ESIEENDUS „Vanameeste suvi“ (lavastaja G. Kordemets). Etendused toimuvad augustikuu jooksul. Jälgi reklaami!
9.-11. augustil XVII Tõstamaa vallapäevad
9. augustil Tõstamaa kooli kokkutulek, hariduselu 325. aastapäev

Talu Sillametsa

MÜÜGIPÄEVAD:

alates 2. maist igal neljapäeval

kell 10 Saulepi kohviku juures
kell 11 Varbla bussipeatuse juures
kell 12:30 Vatla rahvamaja juures

alates 3. maist igal reedel

kell 10 Tõstamaa alevis
kell 12 Tõhela Rahvamaja juures
kell 14 Koongas
kell 17 Jõõpres

Taimede müük

Suures valikus suvelilli amplesse, potti, peenrale. Parim valik köögivilja ja maitsetaimi.

Pakume veel kasvuturvast, väetiseid, taimekaitsevahendeid kilet, katteloori jpm.

Talus kohapeal müük **iga päev kell 9-21**

Info tel 528 0086

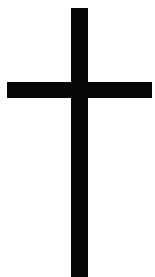
www.sillametsa.eu

Märtsikuu juubilarid

MARTA LEAS 92
LAINE JANSEN 90
SELMA ROOS 87
LINDA HEINLA 86
HILDA-MARIE OJAMETS 82
ZINAIDA TOHV 82
TÕNIS VAINULA 81
MEIDA SOOMETS 81
HELENE KÖSTER 81
EEVI TIGANE 81
VELLO RANDMÄE 80
HARRI-HERBERT KIIRATS 80
ADLE PULK 78
ELJU KÄSPER 78
VELLI JÜRGENS 77
VAMBOLA KANGUR 76
LEILI VIEDEHOF 74
AINO PÕLTSAM 71
ÜLO RAND 70

Aprillikuu juubilarid

SALME KASELA 86
ENDEL ANDRESE 86
VELLO LAPP 83
HEINO MIIDO 82
VAIKI KRUSMA 82
EDI TÕNISMAA 81
HELDI KIIRATS 80
ELMAR KULD 80
JAAN VIMM 78
IVA KALBACH 77
LEMBIT PALUSALU 77
EDUARD METSAMÄGI 76
VIRVE-ÕIELA EDVAND 75
URVE KÄÄR 73
LEO MARTSON 72
MILVI KÄÄR 71
ESTA PRESS 65
VILJA KLAAS 65

LAINA TAGASAAR

26.09.1933 - 11.03.2013

ÕILME ANDRESE

14.03.1925 - 14.03.2013

ARNO GUUTMANN

04.04.1934 - 17.03.2013

HELMU UDU

17.09.1923 - 04.04.2013

PIRET VOLGERAD

25.04.1969 - 08.04.2013

ESTRA TSILK

22.09.1932 - 08.04.2013

KONTSERT

„SULLE, EMÄKE!“

4. MAIL KELL 14

MANIJA SADAMAS

11. MAIL KELL 12

TÕHELA RAHVAMAJAS

12. MAIL KELL 14

TÕSTAMAA RAHVAMAJAS

LAULU JA PILLIMÄNGUGA ESINEVAD
MEIE VÄLLA NOORED

